

győződni arról, hogy a gazdának adott pénze valóban termelési célokra fordítottatik.

Egyik hitelezői csoport követeléseai sincsenek törvényes zálogjoggal biztosítva, mint a cukorgyári vállalatok hasonló természetű követeléseai az 1800—1932. M. E. sz. rendelet értelmében. A fenti rendeletek kifejezetten hangsúlyozzák, hogy nem érintik a követelések kielégítési rangsorát, tehát a kivettség ellenére fennmarad a prior tempore, potior jure elve.

A b) csoportbeli hitelezők követeléseinek érvényesítését nagyon megnehezíti a rendelet azon követelménye, hogy a községi elöljáróság a kötlevélen tartozik igazolni az adós termőföldjének nagyságát, különben a kedvezmény nem vehető igénybe.

A rendelet pontosan meghatározza: mi értendő a „termelési szerződés” terminus technikus alatt s egyúttal felfüggeszti az ú. n. gabonatörvénynek (1930 : XXII. tc.) sokat támadott 37. §-át, amely a termésnek előre eladása esetén magánjogunk alapvető elveinek teljes félretételével az árváltozás minden rizikóját a vevőre hártotta. Sajnos a rendelet nem az összes gabonaneműek, hanem csak a kender, len és kerti veteménymagvak tekintetében felfüggeszti fel a törvényt.

A pótrendelet 3. §-a ezzel megtette az első lépést az 1930 : XXII. tc. hatályonkívül helyezése iránt, azért e rendelkezésekben — a privilegiumok ellenére — némi ígéretet látunk a szabad gabonakereskedelem helyreállítására.

Ifj. Dr Nagy Dezső.

JOGGYAKORLAT.

Az értelmezés, mint a perújítás alapja. A Kuria két — időbelileg közelálló időpontokban — határozatot hozott, amelyek közül az egyik az értelmezést a perújítás alapjául elfogadta, a másik a perújítást megtagadta. A két határozat még sem ellent mondó, még az elvi kérdésben sem. A P. VI. 1992/1930. sz. határozat a felülvizsgálatot elutasította azzal, hogy az alapper elbírálásánál a bíróság az alapulfekvő szerződés értelmezése kérdésében állást foglalt és a jogi állásfoglalás perújítással meg nem támadható. A Kuria P. III. 2775/1931. sz. ítéletével az ítéletábla ítéletét megváltoztatva a perújítási kérelemnek helyt adott és a kérelem folytán az alapperbeli ítéletet is megváltoztatta. Az alapper a végrendelet értelmezésén mulott, nevezetesen, hogy az örökhatyó egyik rendelkezése helyettes

örökösnevezésnek vagy utóörökösnevezésnek minősítették. Az alapperbeli ítélet a végrendelet értelmezésével arra az eredményre jutott, hogy a végrendelet utóörökösödést rendel. Kiindulva abból a feltevésből, hogy az örökhagyó örököseinek előtte bekövetkezhető halálával nem gondolt a közte és az örökösök között levő nagy korkülönbségnél fogva és ez okból utóörökös rendelkezésként értelmezte a végrendeletet. A perújítás arra támaszkodott, hogy a végrendelet alkotása idején kolerajárvány dühöngött; úgy hogy korkülönbségre tekintet nélkül a járvány veszélyének mindenki ki volt téve és így az örökhagyó gondolatvilágától sem eshetett távol, hogy a kinevezett örökösársak valamelyikének ő előtte történő halálára számolva, az esetre helyettes örökös. rendelkezésének szüksége foroghatott fenn. A perújítás kérdésében kimondja, hogy „abban az esetben, ha a bírói döntés a végrendelet értelmezésén mulik, a perújító fél nem zárható el tények bizonyításától, amelyek alkalmasak arra, hogy azok alapján a végrendelet az örökhagyó valódi akaratának megfelelően másképp értelmeztesék.” A két ítélet egymással való szembesítése a következő, egymással megférő két tételt adja: az ügylet másképp leendő értelmezésének kérdése nem perújítási alap; az ügylet értelmezését az alapperbeli ítéleti értelmezéstől más értelmezési irányba terelő tény bizonyítása kellő alap a perújításra.

A Kuriának a perújítást megengedő határozatában — úgy látjuk — befolyáshoz jutott az az anyagi jogi szempont, hogy kétely esetén a „végrendelet a tulajdonnal való szabad rendelkezés elvéből kifolyóan akként magyarázandó, hogy az örökös rendelkezési joga mentől kevésbé korlátozottassék.” Ennek az anyagi jogi szempontnak az értelmezést bevezető ereje az alapperben kellett, hogy érvényesüljön; ha ez nem történt is volna meg — erre perújítás nem volt alapítható. A dogmatikailag járható (az értelmezést befolyásoló tények bizonyítását ajánló) perújítási kérelem kedvező elbírálását a dogmatikailag nem indokolható jogi correcturára való igyekezet is siettethette — de ezért se illesse az ítéletet szemrehányás. B. S.

Ügyletrontó érdekek.

I. A magánjognak krónikus jelensége, hogy a szigorú formák mögül új gondolatok törnek elő, a régen polgárjogot nyert szembetűnő érdekek mellett, addig a háttérben rejtőző új érdekek követelnek elismerést. Az új, még nem dogmatizált érdekek tényállása egy ideig merő „ténylegesség” az elismert érdekek előkelő „jogi” pozíciójával szemben.